

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนห่วงโซ่คุณค่าของผลปาล์มร่วงสู่ผลิตภัณฑ์ชุมชน Cost and Return Analysis of the Value Chain of Fallen Oil Palm Fruits into Community-based Products

กรรณิกา บัวทองเรือง¹, ฉมพร มีชนะ¹,

จิรัชญา บุญช่วย¹, ศิววงศ์ เพชรจุล^{2*}

Kannika Buathongrueang¹, Chamaporn Meechana¹,

Jiratchaya Bunchuay¹, Siwawong Petchjul^{2*}

(Received: September 4, 2025; Revised: January 21, 2026; Accepted: April 17, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในห่วงโซ่คุณค่าของผลปาล์มร่วงสู่ผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจงจำนวน 4 ราย ซึ่งมีบทบาทในการสกัดน้ำมันและผลิตสบู่เหลว เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางการบัญชี ผลการศึกษาพบว่า การจำหน่ายผลปาล์มร่วง 100 กิโลกรัม ให้กำไรสุทธิ 430 บาท และสามารถผลิตน้ำมันปาล์มแดงได้ 20 ลิตร พร้อมผลิตภัณฑ์พลอยได้คือไขสเดียริน 20 กิโลกรัม ซึ่งน้ำมันปาล์มแดงให้กำไรสุทธิ 6,924 บาท ส่วนไขสเดียรินนำไปผลิตสบู่เหลว มีอัตรากำไรขั้นต้นจากการขายปลีก 47.29% ขายส่ง 38.18 % อัตรากำไรสุทธิขายปลีก 39.53 % ขายส่ง 29.09 % และอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนขายปลีก 65.38 % ขายส่ง 41.03 %

คำสำคัญ: ต้นทุน, ผลตอบแทน, ห่วงโซ่คุณค่า, ผลปาล์มร่วง

Abstract

This study investigates the cost and return structure across the value chain of fallen oil palm fruits processed into community-based products. A qualitative research approach was employed, incorporating in-depth interviews and participatory action

¹วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

¹College of Hospitality and Tourism, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Trang

²คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

²Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University

*Corresponding Author: Siwawong.p@psu.ac.th

research. Purposive sampling was used to select four participants directly involved in oil extraction and liquid soap production. Data collection utilized semi-structured interviews, and cost and return analysis was conducted using standard accounting methods. Results indicate that selling 100 kilograms of fallen oil palm fruits yields a net profit of 430 Baht. From 100 kilograms of processed fruits, 20 liters of red palm oil and 20 kilograms of stearin by-products can be produced. The red palm oil alone provides a net profit of 6,924 Baht. The stearin is further utilized in producing liquid soap, with gross profit margins of 47.29% (retail) and 38.18% (wholesale), net profit margins of 39.53% (retail) and 29.09% (wholesale), and return on investment (ROI) of 65.38% (retail) and 41.03% (wholesale).

Keywords: Cost, Return, Value chain, Fallen oil palm fruits

บทนำ

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันจำนวนมากโดยเฉพาะในภาคใต้ จังหวัดตรังเป็นหนึ่งในพื้นที่สำคัญของประเทศไทยในการปลูกปาล์มน้ำมัน โดยมีข้อมูลพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันทั้งหมด 305,697 ไร่ นอกจากนี้ ยังมีการคาดการณ์ว่าพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดตรังจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยคาดว่าจะเพิ่มเป็น 526,483 ไร่ในปี พ.ศ. 2570 และ 611,895 ไร่ในปี พ.ศ. 2575 (Panklang & Kasaviset, 2023) ส่งผลให้เกิดผลผลิตปาล์มน้ำมันจำนวนมากในแต่ละปี ขณะที่การส่งออกมีแนวโน้มลดลง จะส่งผลให้สต็อกน้ำมันปาล์มเพิ่มสูงขึ้น เกิดผลกระทบต่อราคาน้ำมันปาล์มดิบในประเทศไทย (Kamnuansin et al., 2024)

ในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน ห่วงโซ่อุปทานครอบคลุมตั้งแต่การปลูกและการดูแลสวนปาล์ม การจัดการผลผลิต ซึ่งผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เก็บเกี่ยวได้ส่วนใหญ่นำไปจำหน่ายยังลานเทเอกชน (Phitthayaphinant and Satsue, 2021) และ ส่งต่อผลปาล์มสดไปยังโรงงานเพื่อสกัดน้ำมัน ต่อยอดสู่กระบวนการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น น้ำมันปรุงอาหาร ไบโอดีเซล และผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอื่น โดยในทุกขั้นตอนของห่วงโซ่อุปทานจำเป็นต้องอาศัยระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพในการเคลื่อนย้ายสินค้าและวัตถุดิบจากแหล่งผลิตไปสู่โรงงานและตลาด ในกระบวนการเก็บเกี่ยวผลปาล์มน้ำมัน ผู้รับจ้างเก็บเกี่ยวโดย ส่วนใหญ่ไม่เก็บผลปาล์มร่วงออกจากแปลงปลูกของเกษตรกร โดยผลปาล์มร่วงจากการเก็บเกี่ยวและการจัดการสวนคิดเป็นร้อยละ 5 – 10 ของผลผลิตปาล์มโดยรวม ซึ่งเป็นผลที่หล่นจากทะล่ายก่อนการตัด มักไม่ได้รับความสนใจหรือการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม ผลปาล์มร่วงที่ถูกละเลยนี้ไม่เพียงทำให้สูญเสียโอกาสทางเศรษฐกิจ

แต่ยังอาจกลายเป็นปาล์มวัชพืชในแปลงปลูก ส่งผลต่อคุณภาพผลผลิตและเพิ่มต้นทุนการจัดการสวน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน หมู่ที่ 3 ตำบลท่าสะบ้า อำเภอวังพิเศษ จังหวัดตรัง จึงได้ริเริ่มแนวทางการเพิ่มมูลค่าให้ผลปาล์มร่วง โดยการสกัดน้ำมันปาล์มแดงด้วยกระบวนการผลิตแบบธรรมชาติ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า เมื่อสกัดกากเนื้อในเมล็ดปาล์มน้ำมันจะได้สารเบต้าแคโรทีน (Aruksakunwong and Sookkheo, 2022) และนอกจากนี้ยังมีสารอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง เช่น แคโรทีนอยด์ วิตามินเอ วิตามินอี โทโคฟีรอล โทโคไตรอีนอล ซึ่งมีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระและช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้แกร่างกาย ผลิตภัณฑ์น้ำมันปาล์มแดงสามารถนำไปใช้โดยตรงในการประกอบอาหาร หรือแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพและความงาม เช่น สบู่เหลว สบู่ก้อน โลชั่น และผลิตภัณฑ์บำรุงผิวที่ช่วยลดการอักเสบและริ้วรอยได้ นอกจากนี้ ในกระบวนการผลิตยังได้ผลิตภัณฑ์พลอยได้คือ ไซสเตียร์น ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนำไปพัฒนาเป็นสบู่เหลวสามารถช่วยสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อย่างไรก็ตาม การเพิ่มมูลค่าจากผลปาล์มร่วงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในแต่ละช่วงของห่วงโซ่คุณค่าอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถประเมินความคุ้มค่าและความยั่งยืนของกิจกรรมทางเศรษฐกิจดังกล่าวได้ เพราะการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนเป็นเครื่องมือสำคัญในการวางแผนและตัดสินใจทางธุรกิจ (Wetchaninnart et al., 2025) ช่วยให้ผู้ประกอบการประเมินความคุ้มค่าและลดความเสี่ยงในการดำเนินงาน ดังนั้นการศึกษาดังกล่าวจึงเป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการบริหารจัดการธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในระดับชุมชนหรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ต้องการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์และสร้างความยั่งยืนในระยะยาว

อุปกรณ์และวิธีการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน หมู่ที่ 3 ตำบลท่าสะบ้า อำเภอวังพิเศษ จังหวัดตรัง เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จากจำนวนประชากรทั้งหมด มาจำนวน 4 ราย ซึ่งเป็นเกษตรกรชาวสวนปาล์มและเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีหน้าที่ในการสกัดน้ำมันและผลิตสบู่เหลวโดยตรง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทนของผลปาล์มร่วง ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ ต้นทุนการเก็บเกี่ยว ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และราคาขายของผลปาล์มร่วงในช่วงผลผลิตล้นตลาด กรณีศึกษาปริมาณผลปาล์มร่วง 100 กิโลกรัม
2. การศึกษาข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตน้ำมันปาล์มแดง ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ กระบวนการผลิตน้ำมันปาล์มแดงกรณีศึกษาปริมาณผล

ปาล์มร่วง 100 กิโลกรัม วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายการผลิต ค่าบรรจุภัณฑ์งานวิจัยนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนห่วงโซ่คุณค่าของผลปาล์มร่วงสู่ผลิตภัณฑ์ชุมชนโดย มุ่งหวังให้เกิดข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนการผลิตการกำหนดราคาที่เหมาะสม และการ ตัดสินใจเชิง กลยุทธ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในระยะยาว ค่าฉลากสินค้า ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และ กำไรที่กิจการต้องการ

3. การศึกษาข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตสับปะรด ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ กระบวนการผลิตสับปะรดจำนวน 12,500 มิลลิลิตร วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายการผลิต ค่าบรรจุภัณฑ์ ค่าฉลากสินค้า ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน กำไรที่ กิจการต้องการ และราคาตลาดของผลิตภัณฑ์สับปะรด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึ เกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนของผลปาล์มร่วง ต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตน้ำมันปาล์มแดง และต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตสับปะรด

2. ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวิเคราะห์ ปัญหา การออกแบบกระบวนการผลิต การคำนวณต้นทุน และการกำหนดราคาขาย เพื่อให้ผลการวิจัย สอดคล้องกับบริบทจริงและสามารถนำไปใช้ได้อย่างยั่งยืน อาทิ การร่วมทดลองผลิตสับปะรด จำนวน 12,500 มิลลิลิตร เพื่อเก็บข้อมูลต้นทุนการผลิต ต้นทุนรวมต่อหน่วย และการกำหนดราคาขายโดยทดลอง บวกกำไรที่ต้องการ 80 % ของต้นทุนการผลิต เพื่อหาค่าไรสุทธิ

3. ผู้วิจัยและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตราคาตลาดผลิตภัณฑ์ สับปะรดที่มีส่วนผสมจากสารสกัดธรรมชาติในห้างสรรพสินค้าและร้านค้าชั้นนำในจังหวัดตรัง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้รวบรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการทดลองมาวิเคราะห์ โดยใช้การวิเคราะห์ เนื้อหาเชิงพรรณนา โดยใช้สูตรทางการบัญชีในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต การกำหนดราคา การคำนวณหากำไรขั้นต้น กำไรสุทธิ อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ และอัตราผลตอบแทนจากการ ลงทุน ดังนี้ (Wuttikanokkan et al., 2024)

1. การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิต = วัตถุดิบทางตรง + ค่าแรงงานทางตรง + ค่าใช้จ่ายในการผลิต

2. การกำหนดราคาขาย

ราคาขาย = ต้นทุนรวม + (อัตรากำไรบวกเพิ่ม × ต้นทุนรวม)

3. การคำนวณหากำไรขั้นต้นและกำไรสุทธิ

กำไรขั้นต้น = รายได้จากการขาย - ต้นทุนขาย

กำไรสุทธิ = รายได้จากการขาย - ต้นทุนขาย - ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

4. อัตราส่วนทางการเงิน

อัตรากำไรขั้นต้น

$$\text{อัตรากำไรขั้นต้น(GPM)} = \frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{รายได้จากการขาย}} \times 100$$

อัตรากำไรสุทธิ

$$\text{อัตรากำไรสุทธิ(Net Profit Margin)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{รายได้จากการขาย}} \times 100$$

อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ต้นทุนการลงทุน}} \times 100$$

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทนของผลปาล์มร่วง

ในการเก็บเกี่ยวผลปาล์มน้ำมัน มักพบว่าผู้รับจ้างเก็บเกี่ยวทะลายปาล์มจะไม่นำผลปาล์มร่วงออกจากแปลงปลูกของเกษตรกร เนื่องจากการเก็บผลปาล์มร่วงต้องใช้เวลามากกว่า จึงจำเป็นต้องมีการจ้างแรงงานเพิ่มเติมเพื่อดำเนินการเก็บเกี่ยว ผลปาล์มร่วงโดยเฉพาะ เมื่อมีการคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนพบว่า เกษตรกรชาวสวนปาล์มมีต้นทุนและผลตอบแทนจากการขายผลปาล์มร่วงที่ 100 กิโลกรัม ดัง Table 1

Table 1 The costs and returns analysis from the sale of fallen oil palm fruits (based on a sales volume of 100 kilograms)

Production	Sales volume (kg)	Selling price/kg	Revenue	Product cost/kg	Cost of goods sold	Gross profit	Operating expenses	Net profit
Loose oil palm fruits	100	5	500	0.5	50	450	20	430

2. ข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตน้ำมันปาล์มแดง

เมื่อนำผลปาล์มร่วง 100 กิโลกรัม ไปผลิตต่อเป็นน้ำมันปาล์มแดง โดยคัดเลือกผลปาล์มร่วงที่สุก นำมาให้ความร้อนด้วยเตาอบและบีบน้ำมัน แยกกากและน้ำมันปาล์มแดง รอให้ตกตะกอนจะได้ น้ำมันปาล์มแดงและไขสเตียรีน กรองน้ำมันปาล์มแดงใส่ภาชนะและควบคุมอุณหภูมิต่ำเพื่อคงสีแดงและสารอาหาร จากกระบวนการผลิตดังกล่าวจะได้ผลิตภัณฑ์น้ำมันปาล์มแดง 20 ลิตรและไขสเตียรีน 20 กิโลกรัม ซึ่งราคาขายน้ำมันปาล์มแดง ลิตรละ 450 บาท และไขสเตียรีน ราคา 200 บาท / กิโลกรัม เมื่อมีการคำนวณความคุ้มค่าของการผลิตน้ำมันปาล์มแดง สามารถแสดงรายละเอียดดัง Table 2

Table 2 Cost and return analysis from the production of crude palm oil (based on 100 kilograms of oil palm fruits)

Production	Sales volume (liters)	Selling price/liters	Revenue	Product cost/liters	Cost of goods sold	Gross profit	Operating expenses	Net profit
Red palm oil	20	450	9,000	53.80	1,076	7,924	1,000	6,924

3. ข้อมูลต้นทุนการผลิตสบู่เหลว

ไขสเตียรีนเป็นผลิตภัณฑ์พลอยได้จากกระบวนการผลิตน้ำมันปาล์มแดง มีมูลค่าต่ำเมื่อเทียบกับน้ำมันปาล์มแดง ซึ่งขายในราคา 200 บาท / กิโลกรัม ผู้ผลิตน้ำมันปาล์มแดง จึงต้องการเพิ่มมูลค่าให้กับไขสเตียรีนด้วยการผลิตสบู่เหลว จากการวิจัยใช้การทดลองผลิตสบู่เหลวปริมาณ 12,500 มิลลิลิตร โดยกระบวนการผลิตสบู่เหลวเริ่มจากการหลอมไขสเตียรีนให้ละลายผสมสารสำหรับการผลิตสบู่เหลวใส่น้ำหอมสำหรับแต่งกลิ่น ปรับความข้นของเนื้อสบู่เหลวซึ่งกระบวนการผลิตดังกล่าวมีต้นทุนการผลิตสบู่เหลว ประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง 1,652.50 บาท ค่าแรงงานทางตรง 538.20 บาท และค่าใช้จ่ายใน

การผลิต 25.00 บาท รวมต้นทุนการผลิตเท่ากับ 2,215.70 บาท ต้นทุนการผลิตต่อมิลลิลิตร 0.18 บาท รายละเอียดดัง Table 3

Table 3 Production cost of liquid soap (based on a production volume of 12,500 milliliters)

Production costs	Cost (Baht)
Direct raw material (1 kilogram of stearin and other raw materials)	1,652.50
Direct labor costs	538.20
Manufacturing overhead	25.00
Total production cost (based on a production volume of 12,500 milliliters)	2,215.7
Total production cost per milliliter	0.18

เมื่อศึกษาต้นทุนการผลิตสบู่เหลวต่อขวด(ปริมาณการผลิต 1 ขวด ขนาด 250 มิลลิลิตร) พบว่า ต้นทุนต่อขวดประกอบด้วย ต้นทุนการผลิต 45 บาท ค่าบรรจุภัณฑ์ 16 บาท ค่าฉลากสินค้า 7.00 บาท รวมต้นทุนการผลิตต่อขวด 68.00 บาท รายละเอียด ดัง Table 4

Table 4 Total production cost of liquid soap (per 1 bottle, 250 milliliters)

Total production costs	Cost (Baht)
Production cost (0.18 Baht × 250 milliliters)	45.00
Packaging cost	16.00
Label cost	7.00
Total production cost per unit	68.00

4. ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดราคาขายสบู่เหลว

จากข้อมูลต้นทุนข้างต้น ผู้ประกอบการนำมากำหนดราคาขายสบู่เหลวแยกเป็นราคาขายปลีก และราคาขายส่ง โดยผู้ประกอบการต้องการกำไรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของต้นทุนการผลิต สำหรับการขายปลีก ซึ่งต้องขายราคาไม่น้อยกว่า 122.40 บาท ($68 + (68 \times 80\%)$) และราคาขายส่งสอดคล้องกับราคาตลาดสบู่เหลวจากสารสกัดธรรมชาติ กำหนดราคาขายปลีกเท่ากับ 129 บาท/ขวด สำหรับการขายส่ง (จำนวน 10 ขวด/คำสั่งซื้อ) ผู้ประกอบการต้องการกำไรไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของต้นทุนการผลิต ซึ่งต้องขายราคาไม่น้อยกว่า 108.80 บาท ($68 + (68 \times 60\%)$) จึงกำหนดราคาขายส่งเท่ากับ 110 บาท/ขวด

5. ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน

ผลการศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์สบู่เหลว สามารถนำข้อมูลข้างตนมาวิเคราะห์รายได้จากการขายสินค้าต้นทุนขาย กำไรขั้นต้น และกำไรสุทธิ พบว่า รายได้จากการทดลองขายปลีก จำนวน 100 ขวด มีรายได้จากการขายปลีก 12,900 บาท มีต้นทุนขาย 6,800 บาท และมีกำไรขั้นต้น 6,100 บาท มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน 1,000 บาท และมีกำไรสุทธิ 5,100 บาท และพบว่า มีรายได้จากการทดลองขายส่ง จำนวน 100 ขวด จำนวน 11,000 บาท ต้นทุนขาย 6,800 บาท และมีกำไรขั้นต้น 4,200 บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน 1,000 บาท และมีกำไรสุทธิ 3,200 บาท รายละเอียดดัง Table 5

Table 5 Cost and return analysis of liquid soap products (production volume: 1 0 0 bottles, 250 milliliters each)

Sales method	Sales volume (bottles)	Selling price / bottles	Revenue	Product cost/ bottles	Cost of goods sold	Gross profit	Operating expenses	Net profit
Retail sale	100	129.00	12,900	68.00	6,800	6,100	1,000	5,100
Wholesale	100	110.00	11,000	68.00	6,800	4,200	1,000	3,200

วิเคราะห์อัตราผลตอบแทน ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยใช้เครื่องมือทางการเงิน ดังนี้ อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ และอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน พบว่า อัตรากำไรขั้นต้นของการขายปลีก 47.29 % ขายส่ง 38.18 % อัตรากำไรสุทธิ ขายปลีก 39.53 % ขายส่ง 29.09 % และอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน(เงินลงทุน 7,800 บาท) ขายปลีก 65.38 % ขายส่ง 41.03 % รายละเอียด ดัง Table 6

Table 6 Cost and return analysis of liquid soap products (production volume: 1 0 0 bottles, 250 milliliters each)

Sales Method	GPM	Net profit margin	ROI
Retail sale	47.29%	39.53%	65.38%
Wholesale	38.18%	29.09%	41.03%

ห่วงโซ่คุณค่าของผลปาล์มร่วงสู่ผลิตภัณฑ์ชุมชนเริ่มต้นจากการรวบรวมผลปาล์มร่วงที่เหลือทิ้งจากสวนปาล์มน้ำมัน เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการจัดการวัตถุดิบผ่านการทำความสะอาดและการอบให้ความร้อน ก่อนดำเนินการบีบและสกัดน้ำมันจากผลปาล์มร่วง โดยผลปาล์มร่วงในปริมาณ 100 กิโลกรัมสามารถสร้างรายได้สุทธิ 430 บาท ทั้งนี้กระบวนการสกัดผลปาล์มร่วงในปริมาณ 100 กิโลกรัมสามารถให้ผลิตภัณฑ์น้ำมันปาล์มแดงในปริมาณ 20 ลิตร ซึ่งสามารถจำหน่ายได้ทันทีในราคา 450 บาทต่อลิตรและไฮสเตียรีนในปริมาณ 20 กิโลกรัม ไฮสเตียรีนเป็นผลิตภัณฑ์พลอยได้จากกระบวนการผลิตน้ำมันปาล์มแดง มีมูลค่าทางเศรษฐกิจต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับน้ำมันปาล์มแดง โดยมีราคาจำหน่าย 200 บาทต่อกิโลกรัม ด้วยเหตุนี้ ผู้ผลิตน้ำมันปาล์มแดงจึงมุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่าให้กับไฮสเตียรีนผ่านการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์สบู่เหลวของชุมชน สามารถสร้างรายได้และความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน โดยความเชื่อมโยงของห่วงโซ่คุณค่าแสดง ดัง Figure 1

Figure 1 Value Chain of Loose Palm Fruit to Community Products

วิจารณ์

1. การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตน้ำมันปาล์มแดงจากผลปาล์มร่วง

ผลปาล์มร่วงเป็นส่วนที่ถูกละเลยจากกระบวนการเก็บเกี่ยว Khaehanchanpong et al. (2021) พบว่า ผลปาล์มร่วงภายหลังการเก็บเกี่ยวมีจำนวนถึง 10 กิโลกรัม / ไร่ ผู้รับจ้างไม่ได้เก็บออกจากแปลง ปล่อยผลปาล์มร่วงทิ้งไว้ในแปลง ผลปาล์มร่วงจะออกกลายเป็นปาล์มวัชพืชเกิดต้นทุนในการดูแลรักษา การเก็บผลปาล์มร่วง มีต้นทุนด้านแรงงาน แต่เมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าที่สามารถขายได้หรือนำไปแปรรูปแล้ว ยังถือว่ามีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ

ผลปาล์มร่วงเมื่อผ่านกระบวนการผลิตที่เหมาะสม สามารถแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง ได้แก่ น้ำมันปาล์มแดง ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์หลัก และได้ ไชสเดียรีน เป็นผลิตภัณฑ์พลอยได้ โดยมีราคาจำหน่ายน้ำมันปาล์มแดงอยู่ที่ ลิตรละ 450 บาท ซึ่งหมายความว่า ผลปาล์มร่วง จำนวน 100 กิโลกรัม สามารถสร้างรายได้สูงถึง 9,000 บาท เมื่อพิจารณาต้นทุนการผลิตและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ แล้ว ยังพบว่า มีผลตอบแทนสุทธิในระดับสูง สะท้อนให้เห็นว่าการผลิตน้ำมันปาล์มแดงเป็นแนวทางที่สามารถยกระดับมูลค่าเพิ่มของผลปาล์มร่วงได้อย่างมีนัยสำคัญ และมีศักยภาพในการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน

2. การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตสบู่เหลวจากไชสเดียรีน

ไชสเดียรีนซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการผลิตน้ำมันปาล์มแดง ถูกนำมาเพิ่มมูลค่าโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ่านการแปรรูปเป็น สบู่เหลว สามารถเปลี่ยนวัตถุดิบราคาต่ำเพียง 200 บาทต่อกิโลกรัม ให้เป็นผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ที่พร้อมจำหน่าย โดยต้นทุนการผลิตสบู่เหลวตามหลักการบัญชีต้นทุนจะให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้ผลิตในการนำไปกำหนดราคาขาย โดยต้นทุนการผลิตสบู่เหลวปริมาณ 12,500 มิลลิลิตร เท่ากับ 2,215.70 บาท หรือ 0.18 บาทต่อมิลลิลิตร เมื่อบรรจุขวดขนาด 250 มิลลิลิตร มีต้นทุนรวมต่อหน่วยเท่ากับ 68 บาทต่อขวด สอดคล้องกับ Samlee et al. (2022) ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ใหม่ของผู้ผลิตชุมชน อำเภอฉวาง จังหวัดนครราชสีมา โดยการเปรียบเทียบการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ตามหลักบัญชีต้นทุนและวิธีการคำนวณต้นทุนของผู้ผลิตสินค้า พบว่า ต้นทุนต่อหน่วยตามหลักการบัญชีต้นทุนมีจำนวนสูงกว่า เนื่องจากวิธีการคำนวณของผู้ผลิตไม่ได้รวมค่าแรงงานเป็นส่วนประกอบของต้นทุนการผลิต ส่งผลให้เกิดความแตกต่างของต้นทุนต่อหน่วย นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ Pechsong et al. (2022) ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มจากส่วนประกอบของต้นปาล์มน้ำมันของกลุ่มอาชีพในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลุ่มอาชีพนำเศษวัสดุเหลือใช้จากปาล์มน้ำมันไปสร้างมูลค่าเพิ่มในการเพาะเห็ดฟาง สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากส่วนประกอบของต้นปาล์มน้ำมัน เฉลี่ย 2,614.23 บาท ต่อการเพาะเห็ด 1 รุ่นเลี้ยงโคขุนเฉลี่ย 635.45 บาทต่อ 1 ตัว 1 รุ่น เลี้ยงแพะขุน 328.98 บาทต่อ 1 ตัว 1 รุ่น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าสูงสุด โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเกษตร ซึ่งส่วนใหญ่จะมีวัตถุดิบพลอยได้จำนวนมากหากได้รับการจัดการที่เหมาะสม การใช้วัตถุดิบเหลือใช้ให้เกิดมูลค่าเป็นแนวทางที่มีศักยภาพในการพัฒนาเกษตรกรรมเชิงพาณิชย์ซึ่งเป็นทิศทางของการพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืนในยุคปัจจุบัน

3. วิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าการผลิตและจำหน่ายสบู่เหลวจากไชสเดียรีน ผลิตภัณฑ์พลอยได้จากกระบวนการผลิตน้ำมันปาล์มแดง สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้ประกอบการกำหนดราคาขายโดยบวกอัตราร่วมเพิ่ม 80 % ของต้นทุน สำหรับการขายปลีก และ 60 % สำหรับการขายส่ง ดังนั้นอัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ และ ROI จากการขายปลีกมีมูลค่าสูงกว่าการขายส่ง หาก

ผู้ประกอบการต้องการผลตอบแทนสูงในระยะสั้นควรใช้วิธีการขายปลีกจะให้ผลตอบแทนดีกว่า อย่างไรก็ตามวิสาหกิจชุมชนมีผลตอบแทนจากการดำเนินงานอยู่ในระดับดีทั้งวิธีการขายปลีกและการขายส่ง ผลการดำเนินงานในลักษณะนี้จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thanaanawat and Wangtichob (2024) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์จักสานพลาสติกกลุ่มแม่บ้านศรีพราน อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง พบว่า แนวทางการวางแผนกำไรของผลิตภัณฑ์จักสานพลาสติกวางแผนกำไรโดยการกำหนดราคาขายใหม่จากอัตราส่วนเพิ่ม 150 % ดังนั้น ราคาขายผลิตภัณฑ์จะเท่ากับ 185.5 บาทต่อใบ ผลิตภัณฑ์มีผลตอบแทนสูงกว่าต้นทุน ถึงแม้ว่าอัตราส่วนจะไม่มากแต่มีความน่าลงทุนเนื่องจากวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตหาได้ง่ายตามท้องตลาดทั่วไป ทำให้สามารถผลิตได้อย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับผลิตภัณฑ์สบู่เหลวที่วัตถุดิบสามารถหาได้ในท้องถิ่นและเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้เป็นประจำในครัวเรือน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thanaanawat and Phongoen (2025) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับ การใช้ข้อมูลทางการบัญชีต้นทุนเพื่อการวางแผนกำไร: ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร กลุ่มอาชีพชุมชนปากจั่น อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า กลุ่มอาชีพชุมชนปากจั่นกำหนดราคาขายจากอัตราส่วนเพิ่มที่ 50 % การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนพบว่า ปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุนจากสมุนไพรทั้ง 4 ชนิด เท่ากับ 124 หน่วยคิดเป็นเงิน 5,236.83 บาท การวางแผนกำไร ทางกลุ่มต้องการกำไรตามเป้าหมาย 100 % ของต้นทุนผลิตภัณฑ์ จึงต้องวางแผนการขายให้ได้ 520 หน่วย หรือยอดขายเท่ากับ 21,993.04 บาท เพื่อให้ได้กำไรตามเป้าหมาย 5,660.25 บาทหรือได้กำไร 100 %

สรุป

การนำผลปาล์มร่วงมาผลิตน้ำมันปาล์มแดงเป็นแนวทางเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจโดยสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรชาวสวนปาล์มได้เพิ่มขึ้น ในกระบวนการผลิตจะได้ น้ำมันปาล์มแดงและไขสเตียรีน น้ำมันปาล์มแดงสามารถขายได้ทันทีมีราคาสูง ส่วนไขสเตียรีนนำมาแปรรูปเป็นสบู่เหลวเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์พลอยได้ การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการผลิตและจำหน่ายอยู่ในระดับดี สะท้อนถึงประสิทธิภาพในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ได้อย่างคุ้มค่า

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันหมู่ที่ 3 ตำบลท่าสะบ้า อำเภอวังวิเศษจังหวัดตรัง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้การสนับสนุนในการจัดทำงานวิจัย สำเร็จลุล่วงด้วยดี

รายการอ้างอิง (References)

- Aruksakunwong, O., and Sookkheo. B. (2022). Beta-carotene Extraction from Oil Palm Kernel Meal. *Science Journal, Chandrakasem Rajabhat University*, 32(1), 15-22. <https://ph03.tci-thaijo.org/index.php/scicru/article/view/113>
- Kamnuansin, P., Limyothin, P., & Sangkaphan, J. (2024). The Factor Affected the Price Change of Crude Palm Oil in Thailand. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 9(7), 995-1013. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/271154>
- Khaehanchanpong, Y., Suttiwaree, P., Sukprasert, W., Taikonthong, P., Sngiamphongse, S., & Senanarong, A. (2021). Research and development of oil palm loose fruit collecting machine. *Thai Agricultural Research Journal*, 39(1), 87 - 95. <https://doi.org/10.14456/thaidoa-agres.2021.8>
- Panklang, P., & Kasaviset, N. (2023). *Prediction of oil palm plantation area changes in Trang province using the land change modeler (LCM)*. pp. 51-56. Annual Report 2023. Land Use Planning and Policy Division, Land Development Department, Bangkok.
- Pechsong, P., Pocharkorn, S., Nuansete, S., Kaewpibal, P., Khogsitong, P., and Thongsrikeaw, S. (2022). Ability to create value-added from part of oil palm tree: A case study of agriculture groups in Nakhon Si Thammarat province. *Economics and Business Administration Journal, Thaksin University*, 14(1), 63 - 82. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/ecbatsu/article/view/244744>
- Phitthayaphinant, P, & Satsue, P. (2021). Oil Palm Farming: A Reflection of Economic Crop Production of Satun People. *Rajabhat Agriculture Journal*, 20(1), 50 - 57. <https://li04.tci-thaijo.org/index.php/kjna/article/view/4404>
- Samlee, O., Sregarn, K., & Romyen, J. (2022). Cost analysis of new community products in Chawang district, Nakhon Si Thammarat province. *Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences*, 9(2), 57 - 77. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pnuhuso/article/view/255041>

- Thanaanawat, P., & Phongoen, D. (2025). Use of cost accounting information for profit planning: Herbal products of the Pak Chan community enterprise in Nakhon Luang district, Phra Nakhon Si Ayutthaya province. *Journal of Management Science Review*, 27(1), 89 - 105. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/msaru/article/view/284546>
- Thanaanawat, P., & Wangtichob, P. (2024๗). Analysis of production costs and return on investment of plastic woven products by the Sripran housewife group, Sa Wang Ha district, Ang Thong province. *Journal of Management Science Review*, 26(1), 177 - 190. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/msaru/article/view/275388>
- Wetchaninnart, W., Moonsri, O., Choopratheep, K., Sittichot, S., & Boonchumnong, S. (2025). Costs and returns analysis of the Ban Na Di – Sang Bong community enterprise group, Kumphawapi district, Udon Thani province. *Journal for Community Development and Life Quality*, 13(1), 67 - 77. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JCDLQ/article/view/269617>
- Wuttikanokkan, L., Adsawatithisakul, N., & Keeratiurai, N. (2024). Cost and the Return on Mattress OTOP Product of Ban Nongyarak Community in Pudsasubdistrict, Mueang District, Nakhon Ratchasima Province. *Research Community and Social Development Journal. Social Science*, 18(1), 39 - 57. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/NRRU/article/view/270109>